ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 28ης Ιουνίου 2004 *

Στην υπόθεση C-445/02 P,

Glaverbel SA, με έδρα στις Βρυξέλλες (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από την S. Möbus, Rechtsanwältin, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

αναιρεσείουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 9 Οκτωβρίου 2002 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (δεύτερο τμήμα) στην υπόθεση T-36/01, Glaverbel κατά ΓΕΕΑ (Συλλογή 2002, σ. II-3887), και με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής στο μέτρο που το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το πρώτο τμήμα προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) δεν είχε παραβεί το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), εκδίδοντας την απόφασή του της 30ής Νοεμβρίου 2000 περί μη καταχωρίσεως ως κοινοτικού σήματος ενός μοτίβου αποτυπωμένου στην επιφάνεια προϊόντων από ύαλο (υπόθεση R 137/2000-1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

όπου ο έτερος διάδικος είναι το:

Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπούμενο από τους G. Schneider και R. Thewlis,

καθού πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Gulmann (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, R. Silva de Lapuerta και J. Makarczyk, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs,
γραμματέας: R. Grass,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 9 Δεκεμβρίου 2002, η Glaverbel SA (στο εξής: Glaverbel) άσκησε, βάσει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 9ης Οκτωβρίου 2002, Τ-36/01, Glaverbel κατά ΓΕΕΑ (Επιφάνεια υαλοπίνακα) (Συλλογή 2002, σ. II-3887, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία επιδιώκει την ακύρωση της αποφάσεως αυτής στο μέτρο που το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το πρώτο τμήμα προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (στο εξής: ΓΕΕΑ) δεν είχε παραβεί το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), εκδίδοντας την απόφασή του της 30ής Νοεμβρίου 2000 περί μη καταχωρίσεως ως κοινοτικού σήματος ενός μοτίβου αποτυπωμένου στην επιφάνεια προϊόντων από ύαλο (υπόθεση R-137/2000 1) (στο εξής: επίδικη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

2 Το άρθρο 4 του κανονισμού 40/94 ορίζει τα εξής:

«Μπορεί να αποτελέσει κοινοτικό σήμα οποιοδήποτε σημείο επιδεκτικό γραφικής παράστασης, ιδίως λέξεις, συμπεριλαμβανομένων των ονομάτων των προσώπων, σχέδια, γράμματα, αριθμοί, το σχήμα προϊόντος ή της συσκευασίας του, υπό την προϋπόθεση ότι τα σημεία αυτά είναι ικανά να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων.»

3 Το άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 3, του ιδίου κανονισμού ορίζει τα εξής:

«1. Δεν γίνονται δεκτά για καταχώρηση:

[...]

β) τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα·

[...]

3. Η παράγραφος 1 [στοιχείο β΄] δεν εφαρμόζεται αν το σήμα έχει αποκτήσει για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες ζητείται η καταχώρηση διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσης που του έχει γίνει.»

Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς

4 Στις 24 Απριλίου 1998, η Glaverbel ζήτησε από το ΓΕΕΑ την καταχώριση ως κοινοτικού σήματος ενός σημείου περιγραφομένου ως «σχεδίου επί της επιφανείας των προϊόντων» για τα προϊόντα που εμπίπτουν, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας σχετικά με την κατάταξη των προϊόντων και των υπηρεσιών για την καταχώρηση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, στις κλάσεις 11, 19 και 21, δηλαδή, κυρίως, τα προϊόντα από ύαλο που προορίζονται για την κατασκευή εγκαταστάσεων υγιεινής.

5 Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώρηση εμφανίζεται ως αφηρημένο μοτίβο προοριζόμενο να επιτεθεί στην επιφάνεια προϊόντος από ύαλο.

6 Με απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2000, ο εξεταστής απέρριψε την αίτηση καταχωρίσεως για τον λόγο ότι, μεταξύ άλλων, το υποβληθέν σημείο δεν είχε διακριτικό χαρακτήρα υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

7 Στις 4 Φεβρουαρίου 2000 η αναιρεσείουσα προσέφυγε κατά της αποφάσεως αυτής.

8 Με την επίδικη απόφαση απορρίφθηκε η σχετική προσφυγή για τον λόγο ότι, μεταξύ άλλων, το οικείο σημείο εστερείτο διακριτικού χαρακτήρα, δεδομένου ότι δεν μπορούσε να καταστήσει εμφανή την εμπορική καταγωγή των σχετικών προϊόντων.

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

9 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 19 Φεβρουαρίου 2001, η Glaverbel άσκησε προσφυγή ακυρώσεως της επίδικης αποφάσεως.

10 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση η προσφυγή αυτή έγινε δεκτή.

11 Αν και απορρίφθηκε ο λόγος που η αναιρεσείουσα άντλησε από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, έγινε δεκτός ο λόγος που αυτή άντλησε από την προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως όσον αφορά τον λόγο που βασίζεται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του ιδίου κανονισμού, τον οποίο επίσης είχε προβάλει. Συνεπώς, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ακύρωσε την επίδικη απόφαση.

Τα αιτήματα των διαδίκων

12 Η Glaverbel ζητεί από το Δικαστήριο:

— να εξαφανίσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το πρώτο τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ δεν είχε παραβεί το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94·

— να ακυρώσει την επίδικη απόφαση στο μέτρο που δεν δέχθηκε την καταχώριση του οικείου σημείου βάσει της τελευταίας αυτής διατάξεως·

— να καταδικάσει το ΓΕΕΑ στα δικαστικά έξοδα της ενώπιον του Πρωτοδικείου δίκης και σε αυτά της παρούσας δίκης.

13 Το ΓΕΕΑ ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει την Glaverbel στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

14 Δυνάμει του άρθρου 119 του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη, το Δικαστήριο μπορεί, κατά πάσα στάση της δίκης, κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως με αιτιολογημένη διάταξη.

15 Η Glaverbel προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι βασίστηκε σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 για να κρίνει ότι το σχέδιο επί της υάλου, του οποίου ζητούσε την καταχώριση ως κοινοτικού σήματος, εστερείτο διακριτικού χαρακτήρα.

16 Ο προβαλλόμενος από αυτήν λόγος αναιρέσεως υποδιαιρείται σε τέσσερα σκέλη.

Επί του πρώτου σκέλους

Επιχειρήματα των διαδίκων

17 Η Glaverbel ισχυρίζεται ότι καμία διάκριση δεν μπορεί να γίνει μεταξύ των διαφόρων σημείων που είναι επιδεκτικά γραφικής παραστάσεως υπό την έννοια του άρθρου 4 του κανονισμού 40/94. Ειδικότερα, η προϋπόθεση «ότι τα σημεία αυτά είναι ικανά να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων» πρέπει να εφαρμόζεται πανομοιότυπα σε καθένα από αυτά. Αυτό σημαίνει ότι οι ίδιες προϋποθέσεις, τα ίδια κριτήρια και οι ίδιες ερμηνείες εφαρμόζονται σ' αυτά.

18 Η Glaverbel προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι διαπίστωσε, με τη σκέψη 23 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αντίληψη του οικείου κοινού δεν είναι κατ' ανάγκη η ίδια στην περίπτωση σημείου αποτελούμενου από μοτίβο αποτυπωμένο στην επιφάνεια ενός προϊόντος όπως και στην περίπτωση λεκτικού ή εικονιστικού σήματος. Η διαπίστωση αυτή είναι εσφαλμένη. Ειδικότερα, είναι λάθος η διαπίστωση ότι αυτό έχει ως αποτέλεσμα διαφορετική εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα. Το Πρωτοδικείο δήλωσε εσφαλμένα ότι το κοινό έχει τη συνήθεια να αντιλαμβάνεται αμέσως τα λεκτικά ή εικονιστικά σήματα ως σημεία πιστοποιούντα την εμπορική καταγωγή ενός προϊόντος. Ο ισχυρισμός αυτός καθιερώνει μια διαφορά μεταξύ των λεκτικών ή εικονιστικών σημάτων και άλλων ειδών σημάτων όπως είναι αυτό για το οποίο πρόκειται στην παρούσα υπόθεση. Θα έχει ως συνέπεια να είναι γενικώς πιο σημαντικός ο διακριτικός χαρακτήρας των λεκτικών ή εικονιστικών σημάτων απ' ό,τι αυτός άλλων ειδών σημάτων. Μια τέτοια ερμηνεία είναι αβάσιμη.

19 Το ΓΕΕΑ θεωρεί ότι το σκέλος αυτό του λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτο καθόσον συνιστά κριτική της εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών εκ μέρους του Πρωτοδικείου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

20 Στη σκέψη 22 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο, ερμηνεύοντας το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, υπενθύμισε ορθώς ότι ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σημείου μπορεί να εκτιμηθεί μόνον, αφενός, σε σχέση με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει ζητηθεί η καταχώριση και, αφετέρου, σε σχέση με τη σχετική αντίληψη που έχει περί αυτού σχηματίσει το οικείο κοινό [βλ., σχετικά με την πανομοιότυπη διάταξη του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1), αποφάσεις της 18ης Ιουνίου 2002, C-299/99, Philips, Συλλογή 2002, σ. I-5475, σκέψεις 59 και 63, και της 12ης Φεβρουαρίου 2004, C-218/01, Henkel, μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 50].

21 Επίσης παρατήρησε ορθώς, στη σκέψη 23 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β, του κανονισμού 40/94 δεν κάνει διάκριση μεταξύ σημείων διαφορετικής φύσεως (βλ., επίσης σχετικά με το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 89/104, απόφαση της 8ης Απριλίου 2003, C-53/01 έως C-55/01, Linde κ.λπ., Συλλογή 2003, σ. I-3161, σκέψη 42).

22 Ανέφερε στη συνέχεια, στην ίδια σκέψη της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αντίληψη του οικείου κοινού δεν είναι κατ' ανάγκη η ίδια στην περίπτωση σημείου αποτελουμένου από μοτίβο αποτυπωμένο στην επιφάνεια ενός προϊόντος όπως και στην περίπτωση λεκτικού ή εικονιστικού σημείου, το οποίο συνίσταται σε σημείο ανεξάρτητο από την όψη των προϊόντων που αντιπροσωπεύει. Τόνισε ότι, αν το κοινό έχει τη συνήθεια να αντιλαμβάνεται, αμέσως, λεκτικά ή εικονιστικά σήματα ως σημεία πιστοποιούντα την εμπορική καταγωγή ενός προϊόντος, δεν ισχύει κατ' ανάγκη το ίδιο και όταν το σημείο συγχέεται με την εξωτερική εμφάνιση του προϊόντος για το οποίο ζητείται η καταχώριση του σημείου.

23 Συναφώς, επιβάλλεται αμέσως η διαπίστωση ότι, με τη νομολογία του, το Δικαστήριο έκρινε ότι τα κριτήρια μεν βάσει των οποίων εκτιμάται ο διακριτικός χαρακτήρας είναι τα ίδια για τις διάφορες κατηγορίες σημάτων, ωστόσο, στο πλαίσιο εφαρμογής των κριτηρίων αυτών, ο τρόπος με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται δεν είναι κατ' ανάγκη ο ίδιος για κάθε μία από τις κατηγορίες αυτές και, επομένως, ενδέχεται να καταστεί δυσχερέστερη η απόδειξη του διακριτικού χαρακτήρα των σημάτων ορισμένων κατηγοριών από αυτά άλλων κατηγοριών (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Henkel, σκέψη 52· αποφάσεις της 29ης Απριλίου 2004, C-456/01 P και C-457/01 P, Henkel κατά ΓΕΕΑ, μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 38· C-468/01 P έως C-472/01 P, Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ, μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 36, και C-473/01 P και C-474/01 P, Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ, μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 36).

24 Οι σχολιασμένες αναφορές της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι σύμφωνες με τη νομολογία αυτή.

25 Επομένως, η αιτίαση είναι προδήλως αβάσιμη.

26 Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του λόγου πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους

Επιχειρήματα των διαδίκων

27 Η Glaverbel αιτιάται το Πρωτοδικείο ότι ανέφερε, στις σκέψεις 26 έως 30 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το μοτίβο που αποτυπώνεται στην επιφάνεια του προϊόντος:

— γίνεται αντιληπτό πρωτίστως ως ένα τεχνικό μέσο που διασφαλίζει την αδιαφάνεια της υάλου·

— δεν μπορεί να απομνημονεύεται ευχερώς και αμέσως από το οικείο κοινό ως διακριτικό σημείο, λόγω των περίπλοκων και πρωτότυπων χαρακτηριστικών του, τα οποία φαίνονται μάλλον να οφείλονται σε αισθητικούς ή διακοσμητικούς λόγους·

— αφήνει μια εντύπωση που δεν είναι σταθερή.

28 Ισχυρίζεται ότι υφίστανται χιλιάδες δυνατά σχέδια και ότι καθένα από αυτά καθιστά έναν υαλοπίνακα αδιαφανή. Ο καταναλωτής επιλέγει τον υαλοπίνακα ανάλογα με το σχέδιο που του αρέσει περισσότερο. Επομένως, δεν θα αντιληφθεί το σχέδιο, πρωτίστως, ως ένα τεχνικό μέσο που καθιστά την ύαλο αδιαφανή. Το περίπλοκο και η πρωτοτυπία ενός σημείου έχουν γενικώς ως αποτέλεσμα να συνάγεται ο διακριτικός του χαρακτήρας. Ο καλώς ενημερωμένος μέσος καταναλωτής που αγοράζει έναν υαλοπίνακα στην επιφάνεια του οποίου είναι αποτυπωμένο το οικείο μοτίβο αναγνωρίζει αμέσως τον εν λόγω υαλοπίνακα βλέποντας τον σε έναν άλλο τόπο και σκέπτεται ότι προέρχεται από την ίδια επιχείρηση, ακόμη και αν οι λεπτομέρειες του μοτίβου είναι περίπλοκες.

29 Κατά την Glaverbel, το μοτίβο που αποτυπώνεται στην επιφάνεια της υάλου γίνεται προδήλως αντιληπτό πρωτίστως ως ένδειξη της καταγωγής και όχι ως ένα τεχνικό ή διακοσμητικό χαρακτηριστικό στοιχείο. Σε κάθε περίπτωση, πολυάριθμα σήματα δεν γίνονται αντιληπτά μόνον ως επισημαίνοντα μόνον την καταγωγή αλλά επίσης ως διακοσμητικό στοιχείο, διότι οι καταναλωτές το επιθυμούν έτσι και οι παραγωγοί οφείλουν να αποφεύγουν το σήμα να καθιστά το προϊόν ελάχιστα ελκυστικό, είτε είναι λεκτικό, είτε είναι εικονιστικό, είτε είναι οτιδήποτε άλλο. Τέλος, δεν απαιτείται η εντύπωση να είναι σταθερή. Τα λεκτικά ή εικονιστικά σήματα καθεαυτά μπορούν να ερμηνεύονται κατά πολλούς διαφορετικούς τρόπους, χωρίς αυτό να επιτρέπει το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει διακριτικός χαρακτήρας.

30 Το ΓΕΕΑ υποστηρίζει ότι είναι απαράδεκτος ο λόγος που αντλείται, ειδικότερα, από το γεγονός ότι το σημείο γίνεται αντιληπτό κυρίως ως τεχνικό μέσο για να καθίσταται η ύαλος αδιαφανής και ότι η πολυπλοκότητά του καθιστά δυσχερέστερη την απομνημόνευσή του, καθότι συνιστά κριτική πραγματικών εκτιμήσεων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

31 Από τα άρθρα 225 ΕΚ και 58 του Οργανισμού του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται στα νομικά ζητήματα. Επομένως, η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών δεν συνιστά, υπό την επιφύλαξη αλλοιώσεως των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου, νομικό

ζήτημα υποκείμενο, ως τοιούτο, στον έλεγχο του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 21ης Ιουνίου 2001, C-280/99 P έως C-282/99 P, Moccia Irme κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-4717, σκέψη 78, και της 19ης Σεπτεμβρίου 2002, C-104/00 P, DKV κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2002, σ. I-7561, σκέψη 22).

32 Στις σκέψεις 26 έως 30 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο προέβη σε συγκεκριμένη εξέταση των προϊόντων από ύαλο για τα οποία πρόκειται στην παρούσα υπόθεση.

33 Έκρινε ότι το μοτίβο, αποτελούμενο από μικρές επ' άπειρον επαναλαμβανόμενες γραμμές όποια και αν είναι η επιφάνεια του πίνακα, συγχέεται με την εξωτερική όψη του ίδιου του προϊόντος, αντικατοπτρίζοντας τα προφανή χαρακτηριστικά του προϊόντος, ώστε να γίνεται αντιληπτό πρωτίστως ως ένα τεχνικό μέσο που διασφαλίζει την αδιαφάνεια της υάλου. Παρατήρησε, εξάλλου, ότι τα περίπλοκα και εντυπωσιακά στοιχεία του υποβληθέντος για καταχώριση μοτίβου φαίνεται να οφείλονται μάλλον σε λόγους αισθητικής ή διακοσμήσεως. Έκρινε ότι η συνολική περιπλοκότητα του μοτίβου καθώς και η αποτύπωσή του στην εξωτερική επιφάνεια του προϊόντος δεν επιτρέπουν ούτε να συγκρατούνται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του μοτίβου αυτού ούτε να γίνεται τούτο αντιληπτό χωρίς ταυτόχρονη αντίληψη των ενδογενών χαρακτηριστικών του προϊόντος. Τέλος, έκρινε ότι η εντύπωση που αφήνει το μοτίβο δεν είναι σταθερή, ποικίλλουσα ανάλογα με την οπτική γωνία, την ένταση του φωτός ή την ποιότητα της υάλου.

34 Το Πρωτοδικείο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το σημείο δεν εμφαίνει την καταγωγή του προϊόντος στο οικείο κοινό, το οποίο αποτελείται εξίσου από επαγγελματίες της οικοδομής και από το ευρύ κοινό.

35 Τα σχόλια της Glaverbel τείνουν να γίνει αποδεκτό ότι το επίμαχο μοτίβο γίνεται αμέσως και προδήλως αντιληπτό από τον καταναλωτή ως ένδειξη της καταγωγής του προϊόντος.

36 Επομένως, αυτά αποβλέπουν μόνο να θέσουν υπό αμφισβήτηση μια πραγματική εκτίμηση του Πρωτοδικείου, χωρίς να συνοδεύονται από στοιχεία αποδεικνύοντα την ύπαρξη αλλοιώσεως.

37 Το δεύτερο σκέλος του λόγου είναι, επομένως, προδήλως απαράδεκτο.

38 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου σκέλους

Επιχειρήματα των διαδίκων

39 Η Glaverbel ισχυρίζεται ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι πολυάριθμα σήματα καταχωρίζονται ως σχήματα των ιδίων των προϊόντων. Παρατηρεί ότι, για παράδειγμα, συσκευασίες προϊόντων ή μπουκαλιών μπορούν να προστατεύονται ως σήματα και να καταχωρούνται, παρ' όλον ότι ο αρχικός τους σκοπός είναι να περιέχουν ή να εμφανίζουν το προϊόν. Όμως, το σχήμα του προϊόντος αποτελείται από την όψη αυτού, όπως εν προκειμένω. Συνεπώς, αν τα σχήματα των προϊόντων μπορούν να καταχωρούνται, ακόμη και αν δεν υφίσταται οποιοδήποτε συμπληρωματικό χαρακτηριστικό, τα σήματα όπως αυτό στην παρούσα υπόθεση θα πρέπει επίσης να μπορούν να καταχωρούνται, ιδίως επειδή οι διάφοροι τύποι σημάτων πρέπει να αντιμετωπίζονται κατά πανομοιότυπο τρόπο.

40 Το ΓΕΕΑ ισχυρίζεται ότι το σκέλος αυτό του λόγου αναιρέσεως προδήλως δεν είναι βάσιμο, δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο ουδέποτε απέρριψε γενικώς τη δυνατότητα καταχωρίσεως ενός σημείου που συνίσταται σε διακοσμητικό μοτίβο αποτυπούμενο στην επιφάνεια προϊόντος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

41 Δυνάμει του άρθρου 4 του κανονισμού 40/94, το σχήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του μπορεί πράγματι να συνιστά κοινοτικό σήμα, όπως ακριβώς και ένα σχέδιο ή οποιοδήποτε άλλο σημείο επιδεκτικό γραφικής παραστάσεως. Εντούτοις, κατά το γράμμα της διατάξεως αυτής, η ικανότητα οποιουδήποτε από τα σημεία αυτά να συνιστά σήμα εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι είναι κατάλληλο για να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχειρήσεως από αυτά μιας άλλης επιχειρήσεως.

42 Στη σκέψη 19 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε ορθώς ότι ένα μοτίβο αποτυπούμενο επί της επιφανείας ενός προϊόντος μπορεί να αποτελέσει κοινοτικό σήμα στο μέτρο που είναι κατάλληλο για να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχειρήσεως από αυτά μιας άλλης επιχειρήσεως.

43 Επομένως, ουδόλως έκρινε ότι ένα σημείο, που συνίσταται σε μοτίβο αποτυπούμενο επί της επιφανείας ενός προϊόντος, δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο καταχωρίσεως.

44 Επομένως, το επιχείρημα σύμφωνα με το οποίο, αν ένα σχήμα μπορεί να καταχωρείται τότε επίσης μπορεί να καταχωρείται ένα σήμα όπως αυτό για το οποίο πρόκειται στην παρούσα υπόθεση, βασίζεται σε εσφαλμένη αρχή. Για τον λόγο αυτό και μόνον είναι προδήλως αβάσιμο.

45 Υπό τις συνθήκες αυτές, το τρίτο σκέλος του λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τετάρτου λόγου

Επιχειρήματα των διαδίκων

46 Η Glaverbel αιτιάται το Πρωτοδικείο ότι, στη σκέψη 32 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν έλαβε υπόψη τις δηλώσεις καταναλωτών που περιελάμβαναν ισχυρισμούς όπως «οσάκις βλέπω την ύαλο που φέρει το εν λόγω μοτίβο γνωρίζω ότι προέρχεται από συγκεκριμένο κατασκευαστή», για τον λόγο ότι συνδέονται με την ανάλυση του διακριτικού χαρακτήρα που έχει αποκτηθεί από τη χρήση. Ισχυρίζεται ότι, ακόμη και αν οι δηλώσεις αυτές κατατέθηκαν ενώπιον του ΓΕΕΑ στο πλαίσιο της αιτήσεώς της που βασίζεται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 προκειμένου να αποδειχθεί ότι το σημείο είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα χάρη σε σημαντική χρήση, αυτό δεν συνεπάγεται ότι μπορούν να απορρίπτονται από το Πρωτοδικείο κατά την εξέταση της αιτήσεώς της που βασίζεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ίδιου κανονισμού. Συγκεκριμένα, το επιχείρημα που αντλείται από τον παρατεθέντα ισχυρισμό προβλήθηκε προς στήριξη της αιτήσεως που βασίζεται στην τελευταία αυτή διάταξη. Όμως, ο ισχυρισμός αυτός δεν περιείχε κανένα στοιχείο που να καθιστά δυνατό το συμπέρασμα ότι το πρόσωπο που τον διατύπωσε είχε γνώση της εκτεταμένης χρήσεως των οικείων υαλοπινάκων. Αντιθέτως, αντικατόπτριζε απλώς τη γνώμη του καταναλωτή, σύμφωνα με την οποία οι υαλοπίνακες έχουν διακριτικό χαρακτήρα.

47 Το ΓΕΕΑ ισχυρίζεται ότι:

— κατ' αυτό, αν και δεν ανέλυσε ούτε συνέκρινε λεπτομερώς τις δηλώσεις που επικαλέστηκε η Glaverbel, τα στοιχεία αυτά, που είχαν κατατεθεί κατά την αίτηση καταχωρίσεως, είναι απαράδεκτα στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως,

δεδομένου ότι δεν προσκομίστηκαν κατά τη διάρκεια προγενέστερης φάσεως της διαδικασίας·

— εν πάση περιπτώσει, το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη τις δηλώσεις ειδικών που περιλαμβάνονται στα οικεία έγγραφα και συνήγαγε ότι, στο μέτρο που, εξάλλου, οι ειδικοί δεν μπορούν να θεωρηθούν ως τα μόνα πρόσωπα που αποτελούν τη συνιστώσα το στόχο αγορά, οι εν λόγω δηλώσεις δεν μπορούν να τροποποιήσουν την εκτίμησή του όσον αφορά τη γενική αντίληψη που έχει ο καταναλωτής του αποτυπωμένου στην ύαλο μοτίβου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

48 Αντίθετα προς αυτά που υποστηρίζει το ΓΕΕΑ, οι δηλώσεις που επικαλέστηκε η Glaverbel, συνημμένες στο παράρτημα Α 12 της αιτήσεώς της αναιρέσεως, προσκομίστηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου. Προσκομίστηκαν ως παράρτημα Α 7 της προσφυγής. Η ένσταση απαραδέκτου της προσκομίσεως των οικείων εγγράφων δεν μπορεί, επομένως, να γίνει δεκτή.

49 Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν δήλωση ενός υπαλλήλου της Glaverbel καθώς και δεκαπέντε άλλες δηλώσεις επαγγελματιών του τομέα της υαλουργίας και ειδικευμένων δημοσιογράφων. Όλες οι δηλώσεις περιέχουν τον ισχυρισμό σύμφωνα με τον οποίο, κατ' ουσία, ο δηλών αναγνωρίζει αμέσως, αντικρίζοντας το επίδικο μοτίβο, συγκεκριμένο μοντέλο υάλου προερχόμενο από την Glaverbel. Όλοι οι δηλούντες προτάσσουν τη γνώση τους όσον αφορά τα προϊόντα, την οποία απέκτησαν κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους. Οι περισσότεροι τονίζουν τη μακρά διάρκεια της πρακτικής εμπειρίας τους και της εμπορίας του προϊόντος που φέρει το επίδικο μοτίβο.

50 Υπό το φως των εγγράφων αυτών, το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 32 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως,

— έκρινε ότι το συμπέρασμά του σχετικά με την απουσία διακριτικού χαρακτήρα του σημείου δεν κλονίζεται από την επιχειρηματολογία της Glaverbel ότι ο καταναλωτής μπορεί να διακρίνει το σημείο αυτό διότι τα προϊόντα της διατίθενται στο εμπόριο από μακρού χρόνου και οι ειδικοί δεν είναι δυνατό να μην αναγνωρίσουν ότι αυτά τα προϊόντα, καθώς είναι έτσι χαραγμένα, προέρχονται από την προσφεύγουσα·

— ανέφερε στη συνέχεια, αφενός, ότι η μη ληφθείσα υπόψη επιχειρηματολογία εμπίπτει στο πεδίο μιας αναλύσεως συνδεομένης με τον διακριτικό χαρακτήρα που έχει αποκτηθεί από τη χρήση και όχι από τον ενδογενή διακριτικό χαρακτήρα του μοτίβου και, αφετέρου, ότι οι ειδικοί, επαγγελματίες της οικοδομής ή της βιομηχανίας υάλου, δεν είναι δυνατό να θεωρηθούν ως οι μόνοι που μπορούν να αποτελούν το οικείο κοινό αναφορικά με τα εν λόγω προϊόντα.

51 Ως προς την αιτιολογία αυτή, το περιεχόμενο των δηλώσεων και την ιδιότητα των δημιουργών τους, φαίνεται ότι, αντίθετα προς τον ισχυρισμό της Glaverbel, το Πρωτοδικείο παράκαμψε τα οικεία έγγραφα κατά τη λήξη της εκτιμήσεώς τους και όχι μόνο για τον τυπικό λόγο ότι είχαν προσκομιστεί προς στήριξη αιτήσεως καταχωρίσεως βασιζομένης στην απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα από τη χρήση, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94.

52 Επομένως, η διατυπωθείσα από την Glaverbel αιτίαση προδήλως δεν είναι βάσιμη.

53 Αν υποτεθεί ότι το εξετασθέν σκέλος του λόγου αναιρέσεως περιέχει επίσης την αιτίαση σύμφωνα με την οποία το Πρωτοδικείο κακώς δεν συνήγαγε από το περιεχόμενο των δηλώσεων που προσκομίστηκαν ότι οι δημιουργοί τους επιβεβαίωναν την ύπαρξη ενδογενούς διακριτικού χαρακτήρα του επίδικου μοτίβου υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, αρκεί η διαπίστωση ότι μια τέτοια αιτίαση καταλήγει να θέτει υπό αμφισβήτηση μια πραγματική εκτίμηση και, επομένως, εφόσον δεν υπάρχουν ενδείξεις που να αποδεικνύουν την αλλοίωση των προσκομισθέντων αποδεικτικών στοιχείων, είναι προδήλως απαράδεκτη στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως.

54 Επομένως, το τέταρτο σκέλος του λόγου αναιρέσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί.

55 Τελικά, δεδομένου ότι κανένα από τα τέσσερα σκέλη του λόγου αναιρέσεως δεν έγινε δεκτό, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

56 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο βάσει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού έχει εφαρμογή επί της αναιρετικής διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Glaverbel ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα της παρούσας δίκης, σύμφωνα με τα σχετικά αιτήματα του ΓΕΕΑ.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

διατάσσει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την Glaverbel SA στα δικαστικά έξοδα.

Λουξεμβούργο,28 Ιουνίου 2004.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

C. Gulmann